

JIGAL KRANT

De kosjere hamvraag **Limoncello**

Toen mijn broertje twee jaar geleden aankondigde te gaan trouwen, bedacht ik een tamelijk arbeidsintensief huwelijkscadeau. Ik maakte voor het stel een album, met daarin foto's van alle genodigden voor het feest. Omdat het niet zomaar een obligate serie portretjes moest worden en er wat te juichen viel, vroeg ik iedereen, van hoogzwangere hartsvriendin tot bejaarde achteroom, om springend op de foto te gaan, liefst in een betekenisvolle omgeving. Er werd gesprongen in de Amsterdam-Arena, op Schiphol, in een operatiekamer en in een galerie tussen de Hollandse meesters.

Zo ontmoette ik Franco Fiorito, een vriend van de bruid. Anders dan zijn naam deed vermoeden bleek Franco een oer-Hollandse jongen, type boer zoekt vrouw. Franco liet tijdens zijn sprong citroenen in de rondte vliegen, want hij maakt limoncello volgens het familie-recept van zijn Siciliaanse grootouders. Ik nam de foto en vergat Franco en zijn limoncello.

Wie weleens op vakantie in Italië is geweest, heeft ongetwijfeld al eens kennism gemaakt met limoncello. In restaurantjes komt de rekening vaak met een ijskoud glaasje van deze citroenlikeur, een heel wat vrolijker gebaar dan van die pepermuntjes, die vooral bedoeld lijken om te voorkomen dat het dubbelgevouwen bonnetje niet openklapt. Diezelfde pepermuntjes vind je trouwens op openbare toiletten, wat volgens mij net zoveel zegt over de staat van ons publieke sanitair als over het niveau van de Nederlandse horeca.

Echt lekker is dat fluorescerend gele goedje niet. Zelfs halfbevoren is het eigenlijk te zoet en verraderlijk bovendien, want dankzij de overdaad aan suikers merk je pas de dag erna hoeveel alcohol er toch nog in zat. Limoncello drink je in Italië hoofdzakelijk omdat het gratis is, en terug in Nederland vooral omdat het de zoete herinnering aan die zwoele Italiaanse zomeravonden levendig houdt.

In rap tempo verovert limoncello Nederland. Sinds enkele jaren wordt ons elke zomer een nieuwe alcoholische hype opgedrongen en na rosé, prosecco en Aperol spritz is het de beurt aan limoncello. Het leuke is dat die trend voor een groot deel te danken is aan de Nederlandse producent Di Fiorito. Inderdaad, het bedrijfje van Franco van de springfoto. Zijn limoncello ligt inmiddels bij Gall & Gall en wordt geschonken in chique restaurants. Het moet gezegd, Franco en zijn broer Benno bewijzen dat de ene limoncello de andere niet is. Of het aan de uit Italië geïmporteerde biologische

citroenen te danken is, weet ik niet, maar Limoncello di Fiorito smaakt stukken beter dan het lichtgevende kernafval dat je soms bij de pizzeria wordt opgedrongen.

Behalve citroenen gaan er in principe alleen suiker, alcohol en water in limoncello. Een kosjere drank dus, maar producten zijn pas officieel kosjer als ze door Eddy Maarsen van het opperrabbinat worden goedgekeurd en opgenomen in de zogenaamde kasjroetlijst. Ik wilde weleens weten hoe een nieuw product zijn weg vindt naar die lijst en ging met Franco langs bij het rabbinat in Buitenveldert. Rabbijn Maarsen wilde weten of de alcohol niet verkregen was uit druiven. Franco vertelde dat hij louter graanalcohol gebruikt. Met documenten kon Franco ook aantonen dat er in de ketels waarin de limoncello wordt gebrouwen geen andere likeuren worden gemaakt. Na een half uurtje vertrokken we weer, een flesje limoncello achterlatend op het bureau van Maarsen.

Afgelopen week verscheen er een mededeling op de website van het NIK: 'Vanaf heden geoorloofd: Limoncello di Fiorito'. Dat was net op tijd voor de kosjere receptie die mijn broer en schoonzus vorige sjabbat gaven ter gelegenheid van de geboorte van hun dochter.

Dankzij de overdaad aan suikers merk je pas de dag erna hoeveel alcohol er toch nog in zat

Tamarah Benima

Kleinkind

Nee hè, toch niet weer iemand die Anne Frank als kassa wil gebruiken?

Tot op de dag van vandaag heb ik het Dagboek van Anne Frank niet gelezen. Begin jaren 80 was Jeroen Krabbé daar geschokt over. Dat kón echt niet. Maar mijn antwoord was: 'Waarom zou ik? Ik ben iedere dag met die oorlog bezig. Bovendien, andere Joden lezen het ook niet. Die hebben aan hun eigen verhaal genoeg.' Of dat waar was, weet ik niet. In mijn omgeving liet iedereen het Dagboek voor wat het was. Krabbé was op dat moment de regisseur van het toneelstuk over Anne Frank. Hij werd door mij geïnterviewd voor het NIW in de instudeerfase. Wat ik ervan zag liet geen blijvende indruk achter. Dat zal met het toneelstuk dat Leon de Winter en Jessica Durlacher aan het schrijven zijn, wel anders zijn. Zij zullen niet de behoefte hebben aan het ideaalbeeld rond ons beroemdste onderduikkind vast te houden.

Zullen ze het doosje knickers van Anne in hun voorstelling verwerken? Toen ik daarover las, dacht ik in eerste instantie: Nee hè, toch niet weer iemand die Anne Frank als kassa wil gebruiken? Maar als Ad van Liempt, de onderzoeksjournalist die ik zeer hoog heb zitten, de knickers heeft uitgezocht voor de tentoonstelling *De Tweede Wereldoorlog in 100 voorwerpen* dan zal het wel oké zijn. Bovendien heeft Toosje Kupers, het buurmeisje aan wie Anne ze gaf, er juist niet zeventig jaar mee geleurd op het wereldtoneel.

Als ik het Dagboek toch nog een keer ga lezen komt dat door een ander kind. Het kleinkind van A., dochter van een verzetsstrijder die in de oorlog werd vermoord door de nazi's. Ze was nog geen drie toen haar vader werd opgepakt. Het bewuste kleinkind ziet er, in haar woorden, een beetje uit als een Drentse boer: stevig en gedrongen, een hoofd met grove trekken en vlasblond haar. (Geen idee of Drentse boeren er in meerderheid zo uitzien.) Tijdens een feestmaaltijd met alle kinderen en kleinkinderen zei dit kind opeens: 'Oma, weet u wat ik nou een mooi boek vind? Het Dagboek van Anne Frank!' Maar nu komt het: dit jongetje is pas acht jaar. Een echt kind nog. Wat zal er van hem worden?